

Representantforslag 86 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Christian Tybring-Gjedde, Kenneth Svendsen og Ida Marie Holen

Dokument 8:86 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Christian Tybring-Gjedde, Kenneth Svendsen og Ida Marie Holen om å endre dagens sukkeravgifter

Til Stortinget

Bakgrunn

I Norge finnes det en egen sukkeravgift på brus og saft, og regjeringen begrunner avgiften i statsbudsjettet for 2013 Prop. 1 LS (2012–2013) med at brus er en av de viktigste årsakene til overforbruk av sukker i befolkningen. Dette er rent teknisk en annen avgift enn sukkeravgiften som rammer sjokolade- og sukkervarer. I 2008 var avgiftssatsen på 1,68 kroner per liter, mens satsen for 2013 er på 3,06 kroner per liter. Representantene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet har altså økt avgiften med over 80 pst. på få år. Representantene fra Fremskrittspartiet har gått imot økningene i blant annet grensehandelspakken i alternativt statsbudsjett for 2013, jf. Innst. 3 S (2012–2013).

Til tross for at avgiften begrunnes med at sukker er helseskadelig, er lettbrus omfattet av avgiften. Meierimonopolisten Tine slipper derimot unna avgiften på mange av sine produkter, jf. Finansdepartementets svar på spørsmål 767 fra finanskomiteen/Fremskrittspartiets fraksjon av 9. november 2012. Det er nemlig avgiftsfritak for smakstilsatt melk med mindre enn 1,5 pst. tilsatt sukker. Saftprodusenter må betale avgiften uavhengig av tilsatt mengde sukker.

Hvis målet med sukkeravgiften på brus faktisk var å redusere sukkerforbruket i befolkningen, hadde avgiften vært knyttet til mengde tilsatt sukker i produktet. Da kunne avgiften også hatt et mer pedago-

gisk formelt navn enn dagens «avgift på alkoholfrie drikkevarer».

Bryggeri- og drikkevareforeningen uttaler følgende om avgiften på sin hjemmeside:

«AVGIFTER PÅ BRUS

Vi støtter statens arbeid for å få oss til å leve sunnere, og vi tror også at gjennomtenkte helseavgifter kan være en vei å gå. Men dagens avgiftssystem fungerer ikke etter hensikten og er urettferdig i forhold til de ulike bransjene som tilsetter sukker i varene sine. Nå betaler du kr 2,71 for hver liter du kjøper av sukkerholdig brus, sukkerfri brus og vann med smak. Hvis du kjøper syltetøy, sjokoladepålegg, drikkeyoughourt eller iskrem, betaler du ingen slik avgift. Norge har den høyeste brusavgiften i verden, men mesteparten av det sukkeret vi får i oss er det altså ikke avgift på.

Vi går inn for et system der avgiften ligger på sukkeret, uansett hva slags produkt det er. Såkalt gradert sukkeravgift. Dermed blir det billigere å kjøpe sukkerfri brus og vann. Samtidig vil det bli noe dyrere å kjøpe syltetøy og andre varer med tilsatt sukker. Det er mest rettferdig og det kan føre til at vi kjøper flere produkter uten sukker.»

Forslagsstillerne er enige med Bryggeri- og drikkevareforeningen, og vil frita sukkerfrie varer fra sukkeravgiften og ha en gradert avgift basert på sukkerinnhold. Man skulle tro at representantene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet hadde gode og gjennomtenkte begrunnelser for sukkeravgift på sukkerfrie produkter. Arbeiderpartiets Nina Tangnæs Grønvold hevder på side 2, no 21. februar 2013 at det er sukkeravgift på lettbrus fordi syreinnholdet i drikkene er skadelig for tennene. Problemet med uttalelsen er at avgiften gjelder drikkevarer uavhengig av pH-nivået i drikken, og det finnes heller ingen egen avgift på for eksempel sitronkonsentrat som har svært lav pH. Til avisen Nationen 24. november 2012 sier derimot statssekretær Roger

Schjerva fra Sosialistisk Venstreparti at begrunnelsen tvert imot er at det vil bli veldig komplisert og byråkratisk dersom man skiller mellom produkter basert på sukkerinnhold, til tross for at man altså allerede gjør dette på melkeprodukter. Dette er heller ikke en spesielt god argumentasjon.

«Dent» er en sukkerfri pastill. Til tross for at den er uten sukker, ilegges «Dent» samme avgift som sjokolade- og sukkervarer. Det samme gjelder sukkerfri tyggegummi og drops. Avgiftsplikten på sjokolade- og sukkervarer omfatter nemlig, i henhold til § 1 i Stortingets vedtak om avgift på sjokolade- og sukkervarer for 2013, også slike varer som ikke er tilsatt sukker. Avgiften skiller mellom produkter til sluttbruker, produkter som er råstoff til fremstilling av varer. Spørsmålet er hvordan man skal definere hva som er hva. I Rundskriv nr. 5/2013 S fra særavgiftsavdelingen finner en for eksempel følgende avgrensninger knyttet til krokan, som er avgiftsfri dersom den «er knust etter at den har stivna», men avgiftspliktig dersom den er «forma som plater, stenger, figurar, kuler osv.». Forslagsstillerne mener at byråkratiet knyttet til avgrensninger i sukkeravgiftene med fordel kan effektiviseres dersom avgiften gjøres mer hensiktsmessig.

Brus, sjokolade og godteri er blant varene som i stor utstrekning handles fra Sverige. Økt grensehandel resulterer i at salget av norske produkter går ned, norske arbeidsplasser trues og tradisjonsrike bryggerier og bedrifter står i fare for å legges ned. Forslagsstillerne vil videre vise til at Toll- og avgiftsdirektoratet (TAD) i 2010 vurderte om EUs forslag til nye regler om merking av totalt sukkerinnhold i mat- og drikkevarer (matinformasjonsforordningen) kan anvendes som grunnlag for en ny generell sukkeravgift (matinformasjonsordningen ble vedtatt i 2011) som altså går på sukkerinnhold. Dette er et arbeid man kunne ha gått videre med.

Forslagsstillerne ser at det er en debatt knyttet til hvorvidt alternative søtstoffer er helseskadelige, men vil i den forbindelse vise til at avgiftsvedtaket fra statsbudsjettet 2013 ikke skiller mellom stevia, sukralose, acesulfam K, erytritol/sukrin, aspartam eller sukkeralkoholer som sorbitol og xylitol. Dersom ett enkelt alternativt søtstoff viser seg å være svært helseskadelig, finnes det mer drastiske virkemidler enn avgifter for å redusere forbruket, for eksempel totalforbud.

For å oppsummere mener forlagsstillerne at en avgift som begrunnes i skatteproposisjonen Prop. 1 LS (2012–2013) med at brus er en av de viktigste årsakene til overforbruk av sukker i befolkningen, ikke bør omfatte produkter uten sukker. I tillegg mener forlagsstillerne at sukkeravgiften på sjokolade- og sukkervarer må baseres på reelt sukkerinnhold i varene. Forslagsstillerne vil videre vise til Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2013, der stortingsrepresentantene fra Fremskrittspartiet gikk inn for å redusere avgiften på alkoholfrie drikkevarer med 85 mill. kroner, samt redusere avgiften på sjokolade- og sukkervarer med 83 mill. kroner.

Forslag

Forslagsstillerne vil på denne bakgrunn fremme følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede en endring av dagens avgifter på brus, saft, sukkervarer og sjokolade, slik at sukkerfrie produkter ikke rammes av avgifter som er ment å redusere sukkerforbruket. Sukkerinnholdet skal legges til grunn for avgiftene, og avgiftsendringene innarbeides i statsbudsjettet for 2014.

9. april 2013